

**Kiemelések a 2011. november havi berlini szakdiplomata jelentésből
„Hírek a szakdiplomatóktól” rovat számára
Környezetvédelem**

ENSZ klímakonferencia

Németország a Dél-afrikai Durban-ban november 28-án megkezdődött, az **ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye** (UNFCCC) Felelős **17. Konferenciájától** (COP17) és a Kiotói Jegyzőkönyv Felelős 7. Találkozójától (CMP7) azt várta, hogy a tanácskozás résztvevői konkrét lépéseket tesznek és ütemtervet fogadnak el egy átfogó nemzetközi megállapodás érdekében. Mint Dr. Norbert Röttgen szövetségi környezet-, természetvédelmi és reaktorbiztonsági miniszter – *aki december 5-től vett részt a konferencia munkájában* – megfogalmazta, a klímaváltozással szemben csak akkor tudunk hatásosan fellépni, ha a nagy szennyező országok is részt vesznek abban, azaz kötelezettségeket vállalnak az érdemi kibocsátás csökkentésére. Sajnos az USA, valamint Kína, India és más feltörekvő országok politikai, vagy gazdasági okokból arra nem, vagy még nem hajlandóak. Ezért a klímavédelmi folyamat nehéz helyzetben van, ugyanakkor Durban-ban remélhetőleg előrelépés következik be.

A Szövetségi Környezetvédelmi Hivatal (UBA), a Globális Környezeti Változások kérdésében a Szövetségi Kormány által létrehívott Tudományos Tanácsadó Testület (WBGU), a Környezetvédelmi Szakértői Tanács (SRU) és az Éghajlatváltozás hatásaival foglalkozó Potsdami Kutató Intézet (PIK) közös álláspontjukban azt húzták alá, hogy politikai erőfeszítésekre van szükség a kibocsátás-csökkentésről hatékony szabályozásról megállapodáshoz. A felsorolt szervezetek szerint, kötelező erejű egyezmény csak az ENSZ égisze alatt lehetséges, de az EU-nak egyrészt haladéktalanul kezdeményezni kellene külső államokkal a kapcsolatos együttműködést, másrészt jó példával elől járni, és Durban-ba már az üvegház-hatású gázok kibocsátásának 2020-ig 30 %-os mértékű csökkentése vállalásával utazni. Ahhoz szükségesek kötelező energiahatékonysági és megújuló energia kiépítési célok is.

Mint az eredeti záró időponthoz, december 9-hez képest meghosszabbított tanácskozásról az időközben megjelent első értékelések jelzik, az **előzetes német várakozás, ill. óvatosság reálisnak bizonyult**, hiszen nem következett be áttörés. Ugyanakkor hosszas tárgyalássorozat után megszületett egy olyan kompromisszum, ami gyakorlatilag „megmentette a Kiotói Egyezményt”, 2020-tól új megállapodás lesz érvényben, ami a feltörekvő országokra is kiterjed. A létrehozandó Globális, vagy „Zöld Klímaalap” ügyében említést érdemel, hogy a tanácskozáson a német környezetvédelmi miniszter bejelentette azt az igényt, hogy a 2020-tól a fejlődő országokban klímavédelmi projektekre éves szinten 100 Mrd € forrást előirányzó Alap székhelye Németországban legyen. Arról a döntés 2012-ben várható.

Biodiverzitás

Dr. Norbert Röttgen szövetségi szakminiszter november 8-án, Berlinben megnyitotta a „**Biológiai Sokféleség ENSZ – Évtizedét**”. Mint ismeretes, az ENSZ Közgyűlés azért tett közzé felhívást, hogy a 2011-2020 közötti időszakban államok, különböző civil szervezetek és magánszemélyek akadályozzák meg a biodiverzitás világszerte tapasztalható csökkenését. A jelenlegi pénzügyi válság idején különösen nagy a veszély, hogy a természetvédelem kérdése háttérbe szorul. Németországban számos akciót szerveznek, így különböző versenyeket, ahol a legjobb projekt ötleteket díjazták, prominens személyiségeket és elkötelezett fiatalokat neveznek ki az „Évtized-nagykövetének”, akik sokat tehetnek a biológiai sokféleség megőrzéséért, példát mutathatnak és segíthetik, hogy a témakör fontossága erőteljesebben épüljön be a közgondolkodásba, illetőleg a politikai és a társadalmi folyamatokba integrálódjon.

Szövetségi szinten már eddig is sok érdemi lépés történt. Például 76 természetvédelmi nagyprojektet támogattak, összesen 400 M € értékben. 125 e hektár földterületet nyilvánítottak „Nemzeti Természeti Örökség” területté a szövetségi állam tulajdonában lévő földterületből. A Biológiai Sokféleség Nemzeti Stratégiája átültetése során az új szövetségi biodiverzitási program keretében évente 15 M € összegben indítanak új konkrét projekteket. A Szövetségi Környezet- Természeti védelmi és Reaktorbiztonsági Minisztérium (BMU) és a Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium (BMELV) által közösen finanszírozott „Erdő - Klíma - Alap” is (2013-tól évi 35 M €) számos az éghajlatváltozással, a környezettel és a biodiverzitással kapcsolatos intézkedésre nyújt lehetőséget.

Erőforrás-hatékonyság

„**Erőforrás-hatékonyság Versenyelőny**” elnevezéssel november elején **információs kampányt** indított a BMU támogatásával a Német Mérnökök Egyesülete (VDI e.V.) Erőforrás-hatékonysági és Klímavédelmi Központja (ZRE). *(A Düsseldorf-i székhelyű, független, közhasznú szervezet, a VDI Európa legnagyobb műszaki-tudományos egyesülete, több mint 140 ezer mérnök a tagja. A ZRE-t 2009-ben alapították, a VDI leányvállalata, Kft. formában működik.)*

Németországban már 2002-ben, a Nemzeti Fenntarthatósági Stratégia elfogadásakor rögzítették azt a célt, hogy az erőforrás termelékenységét 1994-hez viszonyítva, 2020-ig meg kell kétszerezni. Röttgen miniszter szerint, a német gazdaságban adott a potenciál ahhoz, hogy a világon a leginkább erőforrás-kímélő gazdasággá váljon. Annak érdekében jelenleg kidolgozás alatt van egy Nemzeti Erőforrás-hatékonysági Program.

Túlságosan elszaporodtak a kormoránok?

Az FDP Bundestag frakció agrárpolitikai szóvivője, Dr. Christel Happach-Kasan asszony már áprilisban Berlinben bejelentette, hogy jó úton halad a frakció kérésének, illetve előterjesztésének előkészítése egy **európai kormorán-menedzsment**

érdekében. A liberális párti politikusnő elmondta, hogy a kormánykoalíció célja ebben, a halászok és a biológiai sokféleség szempontjából egyaránt fontos ügyben valamennyi parlamenti pártra kiterjedő megállapodás elérése.

November első felében a Bundestag elfogadta a CDU/CSU és FDP frakció közös határozati javaslatát, mely szerint egyrészt az egyes **tartományok eltérő Kormorán-rendeleteit harmonizálni kell**, másrészt **egész Európa szerte szükséges a kárókatona - állomány szabályozása**. A kezdeményezést nem csak a kormánypárti képviselők, hanem az SPD és a Die Linke frakció tagjainak egy része is támogatta. A legfőbb indok az utóbbi időszakban nagyon elszaporodtak a kormoránok, és azáltal nagyon megnövekedtek a természetes halállományban okozott károk.

Az elmúlt 30 évben a németországi kormorán szülőpár állomány közel a háromszorosára nőtt, ami ugyanakkor bizonyítja a 80-as évek elején hozott védőintézkedések sikerét. A parlamenti vita során elhangzott olyan adat, hogy egy kárókatona napi közel 0,5 kg halat fogyaszt, ami a költési időszakban még magasabb. Szakmai szövetségek adatai szerint, a német tógazdaságokban és a belvízi halászatban a kormoránok okozta gazdasági károk eléri a forgalom egynegyedét is, sőt néhány esetben lehetetlenné vált az ottani gazdálkodás. A Német Állatvédelmi Szövetség (Der Deutsche Tierschutzbund) bírálta a parlamenti határozatot, azt „szakmai katasztrófának” minősítette. *(Az ez év áprilisi EU Környezetvédelmi Tanács ülésen Franciaország vetette fel a kárókatona-állomány kezelése kérdését.)*

„Németország ősi bükkerdői” is az UNESCO természeti világörökség listáján

November 16-a a német természetvédelem számára igen jelentős nap, mivel akkor került hivatalos átadásra az UNESCO oklevél „Németország ősi bükkerdői”-nek **természeti világörökség** listára felkerüléséről. Az elismerést az UNESCO Világörökség Központ igazgatója adta át a szövetségi környezetvédelmi miniszternek Berlinben.

Az összesen négy tartományra (Mecklenburg – Előpomeránia, Brandenburg, Tübingia és Hessen) kiterjedő öt védett erdőterület kiegészíti a Szlovákiában és Ukrajnában található „Kárpátok ősi bükkerdői” területeket, amely utóbbi elismerést az UNESCO 2007-ben adta. Németországban ezzel háromra nőtt a természeti világörökségi listához tartozók száma *(1995-től a Hessen tartománybeli Messel-ben található egykori bányaterületen ősmaradványok, 2009-től a Watt-tenger).*

Nemzetközi víz – energia - élelmiszer konferencia

November közepén háromnapos **nemzetközi konferenciát** tartottak Bonnban, a **víz, az energia és az élelmiszerek iránti növekvő kereslet összefüggéseiről**. Magas rangú döntéshozók és nemzetközi szakértők tanácskoztak ezen globális kihívásokra a megfelelő megoldások („Zöld Gazdaság”) lehetőségeiről. Az eseményt két szövetségi tárca, a Szövetségi Környezet-, Természet- és Reaktorbiztonsági Minisztérium (BMU)

és a Szövetségi Gazdasági Együttműködési Minisztérium (BMZ) szervezte, és a két szakminiszter nyitotta meg.

A nagyszabású, közel 90 országból több mint 600 fő részvételével zajlott un. „**Nexus – Konferencia**” fő célja volt ajánlások és konkrét kezdeményezések, javaslatok kidolgozása globális szinten a biztonságos víz, energia és élelmiszer ellátás érdekében, valamint a jövő évi „Rio+20 Konferenciára” felkészülés.

Ökológiai Élelmiszergazdaság Szövetsége (BÖLW) tanácskozása

Az **Ökológiai Élelmiszergazdaság Szövetsége (BÖLW)** november elején Berlinben tartott tanácskozásán a **Globális Klímaváltozások hatásaival foglalkozó Tudományos Tanácsadó Testület (WBGU)** képviselője a környezet-, ill. „klímabarát” mezőgazdaságot sürgette. Prof. Reinhold Leinfelder szerint többek között csökkenteni kell a környezetkárosító támogatásokat, olyan környezetpolitikai célok - mint a biológiai sokféleség megőrzése - figyelembe vétele nélküli intenzív agrártermelést, valamint a nemzetközi agrárkereskedelem további liberalizációját, anélkül, hogy törés következzen be.

A szóban forgó Tudományos Tanácsadó Testület ez év tavaszán elkészített jelentésében többek között **bírált** a világszerte megváltozott élelmiszerfogyasztási szokásokat, mindenekelőtt a **húsfogyasztás növekedését**. A tanulmány szerint, az állattenyésztés már a mezőgazdaságilag hasznosított terület mintegy háromnegyedét igénybe veszi, ami a népességnövekedés mellett dinamikus tényezőként jelentkezik a földhasználatban. A **BÖLW elnöke**, Dr. Felix Prinz zu Löwenstein a **mezőgazdaság radikális átalakítását követelte**. Annak része szerinte lemondás a hústermelés mostani formájáról, mivel jelenleg nem vesznek figyelembe külső, ökológiai költségeket (*pl. a foszfát bekerülése a Balti-tengerbe*), amelyek egyébként jelentősen megdrágítanák a termelést, és már messze nem lenne olyan sikeres a német húsexport. A sertésenyésztést tekintve drasztikus mértékű „fehérjeadó” bevezetését tartja szükségesnek a szójaimport visszaszorítására.

A fentiekkel szemben, a **Német Mezőgazdasági Társaság (DLG) elnöke**, Carl-Albrecht Bartmer **pragmatikus megoldások** mellett érvelt. Óvott a „köldök-nézéstől” és a nemzetközi piacokról visszavonulástól. Kifejtette, hogy olyan nagy feltörekvő országok, mint Kína és India növekvő húskeresletét nem lehet kívülről visszafogni, a fogyasztási szokásaikat befolyásolni. Ha a német agrár- és élelmiszergazdaság nem akarna szállítani, akkor biztosan lesz más ország, amelyik arra hajlandó. Mindez nem javítana a globális ökoszisztémán. A DLG elnök a jobb fenntarthatóság érdekében az élelmiszertermelésben elengedhetetlen feltételnek tartja a műszaki és intellektuális innováció hasznosítását.

Berlin, 2011. december 13.

Dr. Sulyok Ferenc
nköv. tanácsos